

מסורת הש"ס

א) [נסתתה מן הדברים שם: ב"ק (א.א.) (ב) שנתה מן א.א. שנת קטנה. (ד) [לפעיל לה ויש"ן]. (ה) [שנת קטנה]. (ו) שנת פא. (ז) [במשנה ששנתיים לפתא ועי' מו"ק. (ח) [ש"ל יקפס]. (ט) [ע"ב]. (י) [משלפניו]. (יא) [ש"ל צפירות ספר יורה. שכן נתאל מפורש צפ"י לספר יורה ל"י שנתו דוטול הרופא מתולכדיח' וז"ל. (ג) [ע"ב]. (ט) [ש"ל אטילי].

הגרות הב"ח

א) במשנה ולא מן העפר ולא מן המים כו"ל וזוה"ב ולא מן הרעפים ממק: (ב) ר"ש ד"ה ות"ל סו' לתוך שני און את לן כ"ל וזוה"ב מהתמול ממק: (ג) תוב ד"ה מלמטה וכי היא פרוקתא אפלה דכוכב שרי אפולה כוכב אסירא והסת:

גליון הש"ס

בתנ"י ולא מן הרעפים. ב"ר"ק והל"ל לפת עין נמיו"ט: תוב ד"ה ריש ב"י ורוחק הוא יוצר. ש"י מהרש"א ועי' שפוט מהרש"א ח"א ס' י"ד:

לעין רש"י

טרפ"ס [טרפ"ס]. חצובה [בעלת שלוש רגלים]. פורג"ן [פורג"ן]. שפוד לחמית [פורג"ן]. ברג"י [פורג"ן]. לתצוק את שניו. לומברדיא"ה [לומברדיא"ה]. לומברדיה [אזור בצפון איטליה]. טיבל"ש [טיבלי"ש]. רעפ"ס.

מוסף רש"י

שמוסיקין בכלים. ציו"ט שרי ראויין לנטול ולנטול יומם לתוך אזור [שבת קוד]. ואין שמוסיקין בשברי כלים. דהו לנו מוקפין ולא חוו לנטול [שם]. או: כשצ"ל לנטול שבע"כ ציו"ט דהו לנו טולד [שם. כח. פה]. דהשתא לא חוו לנטול ות"י משום דחוו להסקה תמול לא לנטול קיימא [ע"ה. דב]. טוי לי בר אורא. ציו"ט טוב ושדי מעיה לשונרא. לאחא לנטול להו משום שונרא ואע"י דהאדירה לא חוו לנטול, דלחא אורח ארעא לנמילא ציו"ט טוב ומיהא מתמול לאחא חוו קיימי [שבת קמ"ה. א]. כיון דצ"ל מעיה חו משום כי מנוע ליה עד אורמא, מאתמול דרתיא עלויה. וסנרא, וכן השתא נמי מוכן לנטול [שבת קמ"ה. א]. ונטול אדם קיסם משלפניו. קמפין המתועל על גבי קרקע ולא אמיתין מוקפין נינהו [שבת קמ"ה. א]. לחצרון [שם]. לישול הבשר שפין השמיים ולהתפת צנינים [שם]. ושם לחצרות.

וכן ציעתא. צ"ל גסות הנמוגות ע"פ כלי חלול כעין טרפי"ד או על האסכלא אין מושיבין את הכלי תחלה ואח"כ יסדר עליו אלף ילחוננו צידו וישיב הצלע עליו ואח"כ ישיב הכלי על הגמלים שלא יעשו כסדר צנין: **וכן קדרה** ויקפנה תחלה ואח"כ ישיב הקדרה עליה אלף העליונה יתלה באור וילחונה צידו ויסדרו הצניות תחתיה כציו"ט: **וכן פוריא.** מטות השמים שפורקין אותן ומחזירין לא יזוקף הכרעיים תחלה למת הארוכות ככרעיים ואח"כ יפרוס העור למעט ששוכצין עליו אלף פורס העור תחלה וילחונהו בני אדם צדיהם ואח"כ יציאו הארוכות ויקשרו הרצועות של עור צדן ואח"כ יזקפו הכרעיים ויתנו הארוכות לתוכן: **וכן חציעתא.** חציות שמסקרים צאורז ומושיבין אחת על גבי שמים: **צדלס ס"ד.** ומי זה הסומך קדרה צדלת והלא תשכר: **אימא וכן הולס.** אין סומכין אותו בצקעת: **ור"ש מסיי.** לית ליה מוקפה: **צנא אפי' ר"ש מודה.** כלומר הן פלוגתא לאו בצמוקה היא ופ"י ר"ש מודה כמ"ק דאסור ולא משום מוקפה אלא נראה כמוליכה ממוקס למקום שהוא נריך להנהיגה הרבה כגון למכור צדוק: **חנא.** ממול ועל שם שני אדם סוכצים והולכים צדוק כעין סוכצות צמחולות קרו ליה חנגא: **חורא.** ענף עץ שהוא זה כקוף ורחאי לתקעו צללי כמין שפוד וללותו צו: **ר"ג אסר.** ציו"ט משום דמוקפה נינהו לנטול שלא עשהו לכלי מצעד יוס: **צניטא.** שאינו ראוי לנטולו אפי' להסקה דכ"ע לא פליגי דאסור: **מה ני לנוס צו.** לתמוץ לתוכו: **מה ני לנוס צנחלוס.** הרי ראוי לנטולו לעשותו גמלת ולולה ציה: **והלנא** כו". הן תלמא אליבא דמין דאית ליה מוקפה חקצע. **אבל אן כר"ש ס"ל** זין בצמוקה זין דבדר שאינו מתכוין וכר' יהודה צמכשיי אוכל נפש וכולהו שרו זין חורא זין סמיכת קדרות והקפת חציות ומדורתא וקדרה וכל האמוראים שאסרו את אלו למעלה תלמיד דרז זהו ורז סבך לה כרזי יהודה במוקפה ואן קיימא לן כרזי שמעון: **דרש רבא כו.** דכרזי יהודה ס"ל: **לייר דיר עלים אוד.** עץ לעשות אוד לתנור פורגין צלע"ו וטעמא משום דלא נתנו אלף להסיק אח"כ נעשה כלי מצעד יוס: **ואוד שנצני.** ציו"ט: **ושדי מעיה לשונרא.** השלך בני מעים לתמול ולר' יהודה אסור לנטולו ולתמוץ ולתמול דמתמול מוכן לאדם היה ולא לנכצים דקאמר אס לא היתה נצילה מע"ש אסורה: **כיון דמסרחי.** אס ייחס לצורך מחר והיום לא היה נריך להם מתמול דעמיה עלויהו להשליכם לתמול: **במתנ"י** נוטל אלף קיסם משלפניו. ממה שלפניו צניטא: **לחצון צו שיניו.** לישול בשר החוצץ זין שני צורגיי"ר צלע"ו. ומשלפניו לאו דוקא דלר"א אף מן החצר נמי דקאמר כל מה שצחצר מוכן הוא ורישא לא אחא לשמועין אלף היתר לנטול עלים אף שלא להסקה דאפלו רבנן צה דלמקמי צצרייתא צגמרא והא דנקט משלפניו משום רבנן דפליגי דאפילו משלפניו להדליק אין לחצון לא: **מגצב.** קסמין דקין וקסין מן החצר ומדליק צהן: **וחכ"י** **מגצב משלפניו ומדליק.** אבל מן החצר לא הואיל דקין הן וטורה לוקשא מתמול לאו להכי קיימי ודקאמרנו נוטל קיסם לחצון שניו (א) (מתמול) אן אית לן דף משלפניו לא יטול אלף להדליק ללא נתנו [אלח] להסקה וצמתי פליגי: **ואין מוציאין את האור.**

מסור שאלו להם מחציות אלא שיש לה מחציות אך תימה לאמר צבצת (דף קל"ט): האי פרוקתא (א) (אפלה) דכוכב (ב) אסירא והסת המחציות היו עשיות כבר וי"ל דשאני הסת הואיל ורמז הכוכב יומר מדאי נעשה כהלה פ"ש"י דרז יהודה דהכא ס"ל כרזי יהודה לאוסר מוקפה ודבר שאין מתכוין אבל אן ס"ל כר"ש ודבר שאין מתכוין מותר ודוחק הוא לומר דכל הני מילתא דלא כר"ש אלא נראה לומר דאפילו ר"ש מודה דהיא הכא אסור דהא דלר"ש שמעון דבר שאין מתכוין מותר היינו כגון עשוייה דבר שאין מתכוין לעשות מה שהוא עשוייה: **והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור.** דהלכתא חקצע אליבא דמין דאית ליה מוקפה ולא נתנו עלים אלא להסקה אבל אן דקיי"ל כר"ש שרי אפי' חורא רטיבא דוחק הוא לומר דר"ש פליגי אמאי דפקיס הש"ס וי"ל דאפילו לר"ש דנהי דאית ליה שנתנו עלים שלא להסקה היינו דבדר הרחי להסקה אבל רטיבא אין לראויין להסקה: **דר"ש רבא וכו'. פירש רש"י** דכר' יהודה ס"ל וי"ע לא תכנס לישול אוד ללא נתנו עלים אלא להסקה דוחק הוא לומר דהש"ס קיימא ללא להלכתא אלא ודאי דאפילו ר' שמעון מודה דאסור משום דהוי תקוני מנא: **ישד"י מעיה לשונרא.** פירש"י דלכרזי יהודה הוה אסור לנטולין לימן לתמול דמתמול מוכן לאדם הוה ולא לנכצים וא"ר יהודה אווא ושדי מעיה לשונרא התם כיון דמסרחי ואין מסיקין בשברי כלים למימרא אדרבא כר' יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקפה והא אמר ליה רבא לשמעיה טוי לי בר אווא ושדי מעיה לשונרא התם כיון דמסרחי מאתמול דעתיא עלויה: **במתנ"י** ר' אליעזר אומר גוטל אדם קיסם משלפניו לחצון בו שיניו ומגבב מן החצר ומדליק שכל מזה שבחצר מוכן הוא ורמכיים אומרים מגבב משלפניו ומדליק ואין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן (א) העפר (א) ולא מן הרעפים ולא מן המים ואין מלבינו את הרעפים לצלות בהן: **גמ' אמר רב יהודה אוכלי**

כיון דמסרחי כלומר כיון דודאי מסרחי דעמידין דמסרחי דעמו לנכצים: **רבי אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו.** פירש"י לאו דוקא משלפניו דה"ה משלחארו נמי דקמני כל מה שצחצר מוכן הוא אלא נקט משלפניו משום רבנן דפליגי אח"כ דשרו דוקא להדליק אבל לחצון צו שניו לא ותימה דהא משמע צפרק המוציא (שנת דף פ"א. ושם) דדוקא קמני דעמי התם אצנים של בית הכסא מזה להעלותו אחריו לגג וקא פשיט ליה דשריא ופרקי מיציתי ר"א חומר נוטל אדם קיסם משלפניו דדוקא משלפניו אבל כלל החצר לא ואת אמרת דיכול להעלות לגג וי"ל דהר"ש דודאי דוקא קאמר דמתמעע התם ואף על גב דקאמר כל מה שצחצר מוכן הוא היינו דדוקא גבי אכילה משום דאדם קובע לו מקום לאכילתו והיה לו להכין אבל גבי אש לא שייך דפעמים שאינו עושה מדורה ציו"ט וכן מחלק התם זין אצנים לקיסם: **וחכמנים אומרים מגבב משלפניו ומדליק.** פירש"י דצמתי פליגי דאפילו להדליק דוקא משלפניו ולחצון שניו אפילו משלפניו לא דעיים לא נתנו אלף להסקה וקשה לפירושו דחכמים סבירא ליה ללא להלכתא דפליגי צפלוגתא דרזי שמעון ורזי יהודה לכן ג"ל דטעמא דרבנן דלכך אסור לחצון שניו גזירה משום שמה יקטום וכן מסיק נמי בצממרא: **פסור**

המביא פרק רביעי ביצה לג.

וכן פיעתא וכן קדרה וכן פוריא וכן הביתא ואין סומכין את הקדרה בבקעת וכן בדלת בדלת ס"ד אלא אימא וכן הדלת: תנו רבנן אין סומכין את הקדרה בבקעת וכן הדלת (א) לפי שלא נתנו עצים אלא להסקה ורבי שמעון מתיר ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביו"ט ור' אלעזר בר' שמעון מתיר לימא ר' אלעזר בר' שמעון כאבוב סבירא ליה דלית ליה מוקפה לא בהא אפילו ר' שמעון מודה משום (א) דמהו כמאן דאזיל לחנגא: חורא רב נחמן אסר ורב ששת שרי ברטיבא כולי עלמא לא פליגי דאסור כי פליגי ביבשתא מאן דאסר אמר לך לא נתנו עצים אלא להסקה ומאן דשרי אמר לך מה לי לצלות בו מה לי לצלות בגחלתו איבא דאמרי ביבשתא כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי ברטיבא מאן דאסר דלא חזי להסקה ומאן דשרי אמר לך הא חזי להיסק גדול והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור (א) דרש רבא יאשה לא תכנס לדיר העצים לישול מהן אוד ואוד שנשבר אסור להסיקו ביו"ט (א) לפי שמוסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים למימרא אדרבא כר' יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקפה והא אמר ליה רבא לשמעיה טוי לי בר אווא ושדי מעיה לשונרא התם כיון דמסרחי ואין מסיקין בשברי כלים למימרא אדרבא כר' יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקפה והא אמר ליה רבא לשמעיה טוי לי בר אווא ושדי מעיה לשונרא התם כיון דמסרחי מאתמול דעתיא עלויה: **במתנ"י** ר' אליעזר אומר גוטל אדם קיסם משלפניו לחצון בו שיניו ומגבב מן החצר ומדליק שכל מזה שבחצר מוכן הוא ורמכיים אומרים מגבב משלפניו ומדליק ואין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן (א) העפר (א) ולא מן הרעפים ולא מן המים ואין מלבינו את הרעפים לצלות בהן: **גמ' אמר רב יהודה אוכלי**

עין משפט גר מצוה

בג א מיי פ"ד מהל יו"ט הל' טו טו"ע"א א"ח ס"י מקץ ספיק ו"י שמו ספיק ו': מ"ד ב מיי שם פ"ד הל"ג טו"ע"ש שם ס"י מקץ ס"ג צה"ג"ה: מ"ה ג מיי פ"ד שם הל"ב יא סגמ לאון עה טו"ע"פ ר"ח ס"י מקץ ספיק ו': מ"ז ד מיי פ"ד שם הל"ב יא סגמ שם טו"ע"פ ר"ח ס"י מקץ ספיק ו': מ"ח ז מיי שם פ"ג הל"ב יא טו"ע"פ ר"ח ס"י מקץ ספיק ו':

מוסף תוספות

א. ונכין גמור הילכך אסור אפי' בלא עשיית דפנות אבל קדרה דלא דמי לאהל כולי האי לא אחמור לאסור בלא עשיית דפנות. מוס' הל"א שנת לו: ד"ה צ"ה אומרים. ג. ועוד שקשה הדבר לומר שילכילו בגמרא כללי בהלכתא ואמרינן הילכתא רטיבא אסור ויבשתא שרי ולישנא דגמרא הוא דלא תלי לה בחד מתני אומרי וימא דליתא. כפי הא לא אשכחן בש"ס דוכתא. רש"י. אבל לרש"י קשה דרב אשר יקבע הלכתא בש"ס דלא קיל הכי. לר"ש סומן יב. ג. ונ"י צמ"פ ד"ה נוטל ע"ש כל התוס'.

וכן אם מבקש לצלות ביצה בעיני הוה הוא ערשה, אחוז העליונה ונתון אחות התחתיה. וכן [פוריא] אחוז את הקרשים ומניח את הרגלים. אין צמ"פ הקדרה שלא תפול בבקעת, וכן אין סומכין דלת בבקעת, שלא נתנו עצים אלא להסקה, ור' שמעון מורי, ואסקנא ר' שמעון אינו מתיר אלא כגון זה, אבל להנהיג בהמה ביו"ט במקל אסור, משום שרואה כהולך לדיר, ורוחק, פירוש חצומו מניין קוצים. מהו לחצון מן עין כמין שפוד לצלות בו צלי. ואסקנא והילכתא יבישט שרי רטיבא אסור, דרש רבא לא תכנס מתוך לבין העצים לישול מן עץ להכניו אוד, שנמצאת ערשה כלי ואוד שנשבר ביו"ט אסור להסיק בו ביום, ומסיקין וזין מסיקין בשברי כלים. למימרא אדרבא כר"ש סבירא ליה באיסור שברי כלים, והא רבא אמר לשמעיה טוי לי בר אווא ושדי מעיה לשונרא דלא כר' יהודה, דנתן ר' יהודה אומר אס לא היתה נבלה מע"ש אסורה לפי שאינה מן המוכן, ודחינן החם נמי מוכן הוא, כיון דמסרחי מאתמול הוה ברעיה למשידיה יבשתא. וכו' [מתנ"י] ר' אלעזר אומר נוטל אדם קיסם לחצון בו שיניו ומגבב מן החצר ומדליק. וכו'.